

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

12. januar 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – fælles asylpolitik – betingelser for anerkendelse af flygtningestatus – direktiv 2011/95/EU – artikel 10, stk. 1, litra e), og artikel 10, stk. 2 – grundene til forfølgelsen – begreberne »politisk anskuelse« og »tillagt politisk anskuelse« – en asylansøgers forsøg på i sit hjemland at forsvare sig med retsmidler mod ikke-statslige aktører, der handler ulovligt, og som kan anvende den pågældende stats repressive midler«

I sag C-280/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) ved afgørelse af 21. april 2021, indgået til Domstolen den 30. april 2021, i sagen

P.I.

mod

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, K. Jürimäe, og dommerne M. Safjan, N. Piçarra (refererende dommer), N. Jääskinen og M. Gavalec,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- P.I. ved advokatas L. Biekša,
- den litauiske regering ved K. Dieninis og V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, som befuldmægtigede,

* Processprog: litauisk.

– Europa-Kommissionen ved A. Azema og A. Steiblytė, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. juni 2022,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem P.I. og Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (migrationsafdelingen under Republikken Litauens indenrigsministerium, herefter »migrationsafdelingen«) vedrørende sidstnævntes afslag på at tildele P.I. flygtningestatus.

Retsforskrifter

Folkeretten

- 3 Konventionen om flygtnings retsstilling, undertegnet i Genève den 28. juli 1951, og som trådte i kraft den 22. april 1954 (*United Nations Treaty Series*, bind 189, s. 150, nr. 2545 (1954)), som suppleret ved protokollen om flygtnings retsstilling, der blev indgået i New York den 31. januar 1967, og som trådte i kraft den 4. oktober 1967 (herefter »Genèvekonventionen«), bestemmer i artikel 1, afsnit A, nr. 2), første afsnit, at udtrykket »flygtning« finder anvendelse på enhver person, der »som følge af velbegrunnet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig udenfor det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til – eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker – at søge dette lands beskyttelse«.

EU-retten

- 4 Følgende fremgår af 4., 12., 16. og 29. betragtning til direktiv 2011/95:
»(4) Genèvekonventionen og protokollen udgør hovedhjørnestenen i det internationale retssystem til beskyttelse af flygtninge.
[...]
(12) Hovedformålet med dette direktiv er dels at sikre, at medlemsstaterne anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse, dels at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater.

[...]

- (16) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som bl.a. anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Direktivet tilsigter navnlig, at asylansøgere og deres ledsagende familiemedlemmers menneskelige værdighed og ret til asyl respekteres fuldt ud, og at anvendelsen af chartrets artikel 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 og 35 fremmes, og direktivet bør derfor gennemføres i overensstemmelse hermed.

[...]

- (29) En af betingelserne for at kunne opnå flygtningestatus, jf. artikel 1, afsnit A, i Genèvekonventionen, er, at der er en årsagsforbindelse mellem grundene til forfølgelsen, dvs. race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe, og forfølgelsen eller det forhold, at der ikke ydes beskyttelse mod sådan forfølgelse.«

5 Dette direktivs artikel 2, litra d), gentager med henblik på dette direktiv den definition af »flygtning«, der følger af Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, nr. 2), første afsnit, og nævnte direktivs artikel 2, litra e), definerer »flygtningestatus« som »en medlemsstats anerkendelse af en tredjelandstatsborger eller statsløs som flygtning«.

6 Artikel 2, litra h), i direktiv 2011/95 definerer begrebet »ansøgning om international beskyttelse« som »en anmodning, der indgives af en tredjelandstatsborger [...] om beskyttelse fra en medlemsstat, når der er grundlag for at antage, at ansøgeren søger om flygtningestatus eller subsidær beskyttelsesstatus«, og direktivets artikel 2, litra i), definerer begrebet »ansøger« som »en tredjelandstatsborger [...], der har indgivet en [sådan ansøgning], hvorom der endnu ikke er truffet endelig afgørelse«.

7 Nævnte direktivs artikel 4 med overskriften »Vurdering af kendsgerninger og omstændigheder« bestemmer følgende i stk. 3 og 5:

»3. Vurderingen af en ansøgning om international beskyttelse foretages ud fra det specifikke sagsforhold, og der tages herunder hensyn til:

a) alle relevante kendsgerninger vedrørende hjemlandet på det tidspunkt, hvor der træffes afgørelse om ansøgningen, herunder hjemlandets love og andre bestemmelser og den måde, hvorpå de anvendes

b) relevante forklaringer og dokumentation forelagt af ansøgeren, herunder oplysninger om, hvorvidt ansøgeren har været eller kan blive udsat for forfølgelse eller alvorlig overlast

[...]

5. Hvis medlemsstaterne anvender princippet om, at ansøgeren har pligt til at underbygge sin ansøgning om international beskyttelse, og hvis der er aspekter af ansøgerens forklaringer, der ikke er underbygget af dokumentation eller andre beviser, skal disse aspekter ikke bekræftes, hvis følgende betingelser er opfyldt:

a) ansøgeren har oprigtigt bestræbt sig på at underbygge sin ansøgning

- b) alle de relevante elementer, som ansøgeren råder over, er blevet forelagt, og der er givet en tilfredsstillende forklaring på eventuelle manglende relevante elementer
 - c) ansøgerens forklaringer anses for sammenhængende og troværdige og strider ikke imod tilgængelige specifikke og generelle oplysninger, der er relevante for ansøgerens sag
 - d) ansøgeren har indgivet sin ansøgning om international beskyttelse så tidligt som muligt, medmindre vedkommende kan godtgøre at have haft god grund til ikke at gøre dette, og
 - e) ansøgerens almindelige troværdighed er slået fast.«
- 8 Samme direktivs artikel 6, litra a) og c), udpeger staten og »ikke-statslige aktører« som »aktører, der kan stå bag forfølgelse«, i forhold til hvilke det kan påvises, at staten ikke kan eller ikke vil tilbyde beskyttelse mod forfølgelse eller alvorlig overlast.
- 9 Artikel 9 i direktiv 2011/95 med overskriften »Forfølgelse« bestemmer:
- »1. For at anses for forfølgelse som omhandlet i artikel 1, afsnit A, i Genèvekonventionen skal adfærd:
- a) være tilstrækkelig alvorlig på grund af sin karakter eller gentagne forekomst til at udgøre en alvorlig krænkelse af de grundlæggende menneskerettigheder, navnlig de rettigheder, der ikke kan fraviges i henhold til artikel 15, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, [undertegnet i Rom den 4. november 1950,] eller
 - b) bestå i anvendelse af flere foranstaltninger, herunder krænkelse af menneskerettighederne, der er tilstrækkelig alvorlige til at berøre et menneske på en tilsvarende måde som omhandlet i litra a).
2. Forfølgelse i henhold til stk. 1 kan f.eks. tage form af:
- [...]
- c) uforholdsmæssig eller diskriminerende retsforfølgning eller straf
- [...]
3. I overensstemmelse med artikel 2, litra d), skal der være en sammenhæng mellem de i artikel 10 nævnte grunde og forfølgelse i henhold til nærværende artikels stk. 1 eller den manglende beskyttelse mod en sådan forfølgelse.«
- 10 Direktivets artikel 10 med overskriften »Grundene til forfølgelse« bestemmer følgende i stk. 1, litra e), og stk. 2:
- »1. Ved vurderingen af grundene til forfølgelse tager medlemsstaterne hensyn til følgende elementer:
- [...]

- e) begrebet politisk anskuelse omfatter navnlig det forhold, at en person har en bestemt mening, overbevisning eller tro med hensyn til anliggender, der vedrører de i artikel 6 definerede aktører, der kan stå bag forfølgelse, og deres politik eller metoder, uanset om ansøgeren har handlet i overensstemmelse med denne mening, overbevisning eller tro.
2. Ved vurdering af, om en ansøger har en velbegrunnet frygt for forfølgelse, er det irrelevant, om ansøgeren faktisk har de racemæssige, religiøse, nationale, sociale eller politiske karakteristiske træk, der fører til forfølgelse, hvis et sådant karakteristisk træk tillægges den pågældende af den aktør, der står bag forfølgelsen.«
- 11 Nævnte direktivs artikel 13 med overskriften »Tildeling af flygtningestatus« har følgende ordlyd:
- »Medlemsstaterne tildeler tredjelandstatsborgere og statsløse, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af kapitel II og III, flygtningestatus.«

Litauisk ret

- 12 Artikel 83, stk. 2, i Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties Nr. IX-2206 (Republikken Litauens lov om udenlandske statsborgeres retlige status nr. IX-2206) af 29. april 2004 (Žin., 2004, nr. 73-2539), der bl.a. gennemfører direktiv 2011/95 i litauisk ret, som ændret ved lov nr. XII-1396 af 9. december 2014 (TAR, 2014, nr. 19923), fastsætter følgende:
- »Hvis det under behandlingen af ansøgningen fastslås, at elementerne vedrørende fastlæggelsen af asylansøgerens status ikke kan dokumenteres ved hjælp af skriftlige beviser på trods af ansøgerens bestræbelser, vurderes disse elementer til fordel for ansøgeren, og asylansøgningen anses for at være velbegrunnet, hvis ansøgningen er blevet indgivet så tidligt som muligt, medmindre ansøgeren kan godtgøre at have haft god grund til ikke at gøre dette, hvis asylansøgeren har forelagt alle de relevante elementer, som den pågældende råder over, og har givet en tilfredsstillende forklaring på eventuelle manglende elementer, og hvis ansøgerens forklaringer anses for troværdige og sammenhængende og ikke strider imod specifikke og generelle oplysninger, der er relevante for ansøgerens sag.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 13 Den 15. juli 2019 indgav P.I., der er tredjelandstatsborger, en asylansøgning til migrationsafdelingen. Til støtte for denne ansøgning anførte han, at han i 2010 i sit hjemland indgik en aftale om køb af aktier med en virksomhed, der var ejet af en person, som havde forbindelser til magtstrukturerne, herunder efterretningstjenesterne. Han betalte denne virksomhed et beløb på 690 000 amerikanske dollars (USD) (ca. 647 500 EUR). Da kontrakten ikke blev opfyldt, anmodede P.I. sin medkontrahent om at tilbagebetale ham dette beløb. Han var efterfølgende genstand for en straffesag, der blev indledt på initiativ af ejeren af den nævnte virksomhed, og i december 2015 måtte han give afkald på størstedelen af et projekt, der var udviklet af hans virksomhed, og hvis kontrol var blevet overdraget til visse virksomheder tilhørende andre personer.
- 14 Straffesagen blev udsat i januar 2016. Efter P.I.s forsøg på ved domstolene at forsvare sig mod den ulovlige overtagelse af hans projekt blev straffesagen imidlertid genåbnet i april 2016 som følge af en vidneforklaring, der var blevet afgivet mod P.I. af en person, der var tilknyttet de nye ejere af

P.I.s virksomhed. I december 2016 og januar 2017 resulterede straffesagen i kendelser om tiltale og varetægtsfængsling af P.I., som i mellemtiden var blevet frataget den del af projektet, som han fortsat havde.

- 15 Ved afgørelse af 21. september 2020 gav migrationsafdelingen afslag på P.I.s ansøgning om tildeling af flygtningestatus. Efter migrationsafdelingens undersøgelse konkluderede myndigheden, at selv om de grunde, der var årsag til risikoen for strafforfølgning og frihedsberøvelse, var identificeret og blev anset for troværdige, svarede de ikke til nogen af de grunde, der er omhandlet i Genèvekonventionen, herunder navnlig begrundelsen baseret på begrebet »politisk anskuelse«.
- 16 P.I. fik ikke medhold i sit søgsmål til prøvelse af denne afgørelse ved Vilniaus apygardos administracinis teismas (den regionale domstol i forvaltningsretlige sager i Vilnius, Litauen) og iværksatte derefter appel til prøvelse af denne rets dom ved Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol), der er den forelæggende ret. P.I. har anfægtet migrationsafdelingens afgørelse, som blev stadfæstet i første instans, idet han herved har gjort gældende, at når forfølgelse eller manglende beskyttelse mod sådan forfølgelse, som det er tilfældet i den foreliggende sag, ikke er forbundet med »politisk aktivitet« i traditionel forstand eller med politiske idéer, der er blevet tilkendegivet offentligt, men med modstand mod en gruppe, der ved konkrete handlinger handler ulovligt og har indflydelse på staten gennem korrupsion, er denne modstand omfattet af begrebet »politisk anskuelse« som omhandlet i artikel 10 i direktiv 2011/95 i form af en »tillagt politisk anskuelse«. Han har præciseret, at den strafbare handling, som han er blevet tilregnet (afpresning med henblik på at tilegne sig et gode af meget høj værdi, der tilhører en anden), reelt er en civilretlig tvist af formuemæssig karakter mellem erhvervsdrivende.
- 17 Den forelæggende ret har anført, at P.I. under hele undersøgelsen på sammenhængende vis bekræftede, at forretningsfolk med korrupte forbindelser til statsmagten havde bemægtiget sig hans ejendom, at der, efter at han modsatte sig den omhandlede transaktion, var blevet indledt en straffesag mod ham af en af disse forretningsfolk, og at denne sag, der havde til formål at skræmme ham, blev genoptaget, efter forinden at være blevet indstillet, da P.I. forsøgte at gøre sine rettigheder gældende ved domstolene, hvilket bl.a. medførte, at der blev truffet afgørelse om at frihedsberøve ham. Den forelæggende ret har tilføjet, at det følger af den nationale lovgivning på asylområdet, at retsforfølgning eller strafferetlige sanktioner udgør forfølgelse, hvis de er uforholdsmæssige og diskriminerende, og har præciseret, at det forekommer den forelæggende ret sandsynligt, at den nævnte straffesag er blevet »kunstigt konstrueret«, således at P.I. hvis han vender tilbage til sit hjemland, risikerer fortsat at blive udsat for forfølgelse.
- 18 På denne baggrund har Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal modstand mod en gruppe, som handler ulovligt og har [indflydelse som følge af korrupsion], og som undertrykker en asylansøger gennem statsapparatet, og i forhold til hvilken det er umuligt at fremføre et legitimt forsvar som følge af omfattende korrupsion i staten, sidestilles med tillagt politisk anskuelse [(på engelsk »attributed political opinion«)] som omhandlet i artikel 10 i [direktiv 2011/95]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 19 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10, stk. 1, litra e), og artikel 10, stk. 2, i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at begrebet »politisk anskuelse« omfatter forsøg fra en ansøger om international beskyttelse som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra h) og i), på at forsvare sin personlige formue og sine økonomiske interesser ved hjælp af retsmidler mod ikke-statslige aktører, der handler ulovligt, såfremt disse aktører på grund af de forbindelser til den pågældende stat, som de har opnået gennem korruption, er i stand til at anvende denne stats repressive midler til skade for ansøgeren om international beskyttelse.
- 20 Indledningsvis bemærkes, at direktiv 2011/95, som det fremgår af 12. betragtning hertil, bl.a. blev vedtaget med henblik på, at alle medlemsstater anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse.
- 21 Dette direktiv skal fortolkes i lyset af dets generelle opbygning og formål under iagttagelse af ikke blot Genèvekonventionen, som udgør hovedhjørnestenen i det internationale retssystem til beskyttelse af flygtninge, således som det fremgår af 4. betragtning til nævnte direktiv, men ligeledes, således som det følger af 16. betragtning til samme direktiv, under iagttagelse af de rettigheder, der anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) (jf. i denne retning dom af 19.11.2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militærtjeneste og asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, præmis 19 og 20 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 Ifølge artikel 2, litra d), i direktiv 2011/95 omfatter begrebet »flygtning« bl.a. en tredjelandstatsborger, som i kraft af en velbegrunnet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe opholder sig uden for det land, hvor den pågældende er statsborger, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse.
- 23 I overensstemmelse med dette direktivs artikel 13 tildeler medlemsstaterne tredjelandstatsborgere, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af bl.a. nævnte direktivs artikel 9 og 10, flygtningestatus.
- 24 Ansøgeren om en sådan status skal således på grund af omstændigheder i sit hjemland være stillet over for en velbegrunnet frygt for at blive udsat for personlig »forfølgelse« som omhandlet i artikel 9, stk. 1 og 2, i direktiv 2011/95, som udøves af de i dette direktivs artikel 6 nævnte »aktører, der kan stå bag forfølgelse«, for så vidt som der foreligger en årsagssammenhæng som omhandlet i artikel 9, stk. 3, sammenholdt med 29. betragtning til det nævnte direktiv, mellem denne forfølgelse eller den manglende beskyttelse herimod og mindst én af de fem grunde til forfølgelse, som opregnes i samme direktivs artikel 10, hvorunder er nævnt »politisk anskuelse« (jf. analogt dom af 5.9.2012, Y og Z, C-71/11 og C-99/11, EU:C:2012:518, præmis 51).
- 25 Hvad angår begrebet »politisk anskuelse«, med hensyn til hvilket den forelæggende ret har udtrykt tvivl, bestemmer artikel 10, stk. 1, litra e), i direktiv 2011/95, at dette begreb »navnlig [omfatter] det forhold, at en person har en bestemt mening, overbevisning eller tro med hensyn til anliggender, der vedrører de i artikel 6 definerede aktører, der kan stå bag forfølgelse, og deres politik eller metoder, uanset om ansøgeren har handlet i overensstemmelse med denne mening,

overbevisning eller tro«. I overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, er det desuden irrelevant, om ansøgeren faktisk har de politiske karakteristiske træk, der fører til forfølgelse, hvis et sådant karakteristisk træk tillægges den pågældende af den aktør, der står bag forfølgelsen.

- 26 I denne henseende bemærkes for det første, at selve ordlyden af disse bestemmelser indebærer, at begrebet »politisk anskuelse« skal fortolkes bredt. Denne forudsætning bygger på flere forhold. Indledningsvis er udtrykket »navnlig« således anvendt med henblik på at foretage en ikke-udtømmende opregning af de elementer, der kan være omfattet af det nævnte begreb. Endvidere er ikke alene »meninger«, men også »overbevisning« og »tro« nævnt med hensyn til anliggender, der vedrører de aktører, der kan stå bag forfølgelse, og med hensyn til anliggender, der vedrører disse aktørers »politik« eller »metoder«, idet ansøgeren imidlertid ikke nødvendigvis skal have handlet i overensstemmelse med denne mening, overbevisning eller tro. Endelig lægges vægt på, at de aktører, der kan stå bag forfølgelse, opfatter denne mening, overbevisning eller tro som værende af »politisk« karakter.
- 27 Denne fortolkning understøttes af håndbogen om procedurer og kriterier for fastlæggelse af flygtningestatus og retningslinjerne for international beskyttelse i henhold til 1951-konventionen og 1967-protokollen om flygtnings retsstilling (De Forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge (UNHCR), 1979, revideret og ajourført i februar 2019, HCR/1P/4/ENG/REV.4), hvortil der skal henvises, henset til deres særlige betydning som følge af den rolle, som UNHCR er tillagt ved Genèvekonventionen (jf. i denne retning dom af 23.5.2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis). Disse retningslinjer tillægger nemlig også begrebet »politisk anskuelse« en bred betydning, for så vidt som dette begreb kan omfatte enhver meningstilkendegivelse eller ethvert spørgsmål, der involverer statsapparatet, regeringen, samfundet eller en politik.
- 28 For det andet skal begrebet »politisk anskuelse« som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra e), i direktiv 2011/95, eftersom det har til formål at beskytte retten til meningsfrihed og ytringsfrihed, fortolkes i lyset af chartrets artikel 11, der udtrykkeligt er nævnt i 16. betragtning til dette direktiv som en af de artikler, hvis anvendelse det nævnte direktiv tilsigter at fremme.
- 29 I henhold til chartrets artikel 11 har enhver ret til ytringsfrihed, hvilket omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Som det fremgår af forklaringerne til chartret om grundlæggende rettigheder (EUT 2007, C 303, s. 17) og chartrets artikel 52, stk. 3, har de rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 11, samme betydning og omfang som dem, der er sikret ved artikel 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, som fortolket i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, uden at dette berører den omstændighed, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse heraf (jf. i denne retning dom af 26.4.2022, Polen mod Parlamentet og Rådet, C-401/19, EU:C:2022:297, præmis 44).
- 30 Det fremgår af denne retspraksis, at ytringsfrihed udgør en af grundpillerne i et demokratisk samfund og en af de grundlæggende forudsætninger for dets fremskridt og den enkeltes selvudfoldelse, og at ytringsfriheden principielt ikke alene beskytter »oplysninger« eller »tanker«, som modtages positivt eller anses for at være harmløse eller ligegyldige, men tillige sådanne som kan fornærme, chokere eller forstyrre, og dette for at sikre pluralismen, tolerancen og åbenheden, uden hvilke der ikke kan være et demokratisk samfund [Menneskerettighedsdomstolens dom af 15.10.2015, Perinçek mod Schweiz, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, § 196, litra i)].

- 31 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har desuden fremhævet, at artikel 10, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder kun levner sparsom plads for begrænsninger af ytringsfriheden på området for den politiske debat eller spørgsmål af almen interesse, og at der normalt indrømmes et højt niveau for beskyttelse af ytringsfriheden, når de fremsatte ytringer henhører under et emne af almen interesse [Menneskerettighedsdomstolens dom af 15.10.2015, Perinçek mod Schweiz, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, § 196, litra i), § 197, 230 og 231]. Den har ligeledes præciseret, at korruption i forbindelse med forvaltningen af offentlige anliggender inden for staten udgør et spørgsmål af almen interesse, og at drøftelser heraf bidrager til den politiske debat (jf. i denne retning dom af 31.5.2016, Nadtoka mod Rusland, CE:ECHR:2016:0531JUD003801005, § 43).
- 32 Denne praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der er relevant for fortolkningen af chartrets artikel 11, underbygger, at der skal anlægges en bred fortolkning af begrebet »politisk anskuelse« som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra e), i direktiv 2011/95. I henhold til denne fortolkning omfatter begrebet »politisk anskuelse« enhver mening, overbevisning eller tro, som – uden nødvendigvis at være direkte eller umiddelbart politisk – kommer til udtryk ved en handling eller undladelse, som af de i dette direktivs artikel 6 omhandlede aktører, der kan stå bag forfølgelse, opfattes som vedrørende de anliggender, der er forbundet med disse aktører eller deres politikker og/eller metoder, og som opfattes som et udtryk for opposition eller modstand heroverfor.
- 33 For det tredje indebærer den brede fortolkning af begrebet »politisk anskuelse« som en »grund til forfølgelse« som omhandlet i artikel 10, stk. 1, litra e), i direktiv 2011/95, at medlemsstaternes kompetente myndigheder ved afgørelsen af, om der foreligger sådanne meninger samt årsagssammenhængen mellem disse og forfølgelsen, skal tage hensyn til den generelle kontekst i asylansøgerens hjemland, navnlig til de politiske, retlige, domstolsmæssige, historiske og sociokulturelle aspekter.
- 34 Domstolen har således allerede fastslået, at det forhold, at en handling eller undladelse giver udtryk for en vis mening, overbevisning eller tro, som uden at være direkte og umiddelbart politisk, alt efter den særlige kontekst, der foreligger i ansøgerens hjemland, kan foranledige »aktører, der kan stå bag forfølgelse« til at tillægge en sådan mening, overbevisning eller tro karakter af »politisk anskuelse« som omhandlet i dette direktivs artikel 10, stk. 1, litra e), og artikel 10, stk. 2.
- 35 I denne henseende præciserede Domstolen for det første, at der i forbindelse med en væbnet konflikt – navnlig en borgerkrig – og hvor der ikke er en lovlig mulighed for at undgå værnepligten, er en stærk formodning for, at nægtelse af at gøre militærtjeneste af myndighederne i det pågældende tredjeland fortolkes som politisk modstand, uafhængigt af den berørte persons eventuelt mere komplekse personlige bevæggrunde, med forbehold af, at myndighederne i den medlemsstat, hvortil ansøgningen om international beskyttelse er indgivet, skal efterprøve, om forbindelsen mellem en sådan nægtelse og den omhandlede grund til forfølgelse er sandsynlig (jf. i denne retning dom af 19.11.2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militærtjeneste og asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, præmis 47, 48, 60 og 61).
- 36 For det andet har Domstolen fastslået, at ansøgeren om international beskyttelses deltagelse i et sagsanlæg ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol mod sit hjemland med påstand om, at det fastslås, at styret i landet har tilsidesat grundlæggende rettigheder, skal kvalificeres som en forfølgelsesgrund i form af »politisk anskuelse«, såfremt der er velbegrundet frygt for, at dette

styre opfatter deltagelsen som politisk systemkritik, over for hvilken styret kunne overveje at udøve repressalier (jf. i denne retning dom af 4.10.2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, præmis 90).

- 37 Det samme gør sig gældende for en ansøger om flygtningestatus, der forsøger at forsvare sine interesser gennem søgsmål mod ikke-statslige aktører, der har foretaget ulovlige handlinger over for den pågældende, såfremt disse aktører på grund af de forbindelser til staten, som de har opnået gennem korrupsion, er i stand til at anvende denne stats repressive midler til skade for ansøgeren, også selv om ansøgerens søgsmål er begrundet i forsvaret af vedkommendes personlige formue og økonomiske interesser.
- 38 I forbindelse med vurderingen af de faktiske kendsgerninger og omstændigheder i henhold til artikel 4 i direktiv 2011/95, som i medfør af samme bestemmelses stk. 3 skal foretages på et individuelt grundlag under hensyntagen til samtlige relevante omstændigheder, og herunder dem, der er nævnt i denne doms præmis 33, skal medlemsstatens kompetente myndigheder tage hensyn til den omstændighed, at det kan være særligt vanskeligt at føre direkte bevis for, at en bestemt handling eller undladelse fra ansøgerens side kan opfattes som udtryk for en »politisk anskuelse« af myndighederne i hjemlandet. Direktivets artikel 4, stk. 5, anerkender således, at en ansøger ikke altid kan underbygge sin ansøgning med dokumentation eller andre beviser og opregner de kumulative betingelser, hvorunder sådanne beviser ikke er påkrævet (jf. analogt dom af 19.11.2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militærtjeneste og asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, præmis 55).
- 39 Som generaladvokaten har anført i punkt 59 i forslaget til afgørelse, skal den vurdering, der påhviler disse myndigheder, derfor, henset til samtlige omstændigheder, vedrøre spørgsmålet om, hvorvidt den politiske anskuelse, som de aktører, der kan stå bag forfølgelse, tillægger ansøgeren, er troværdig.
- 40 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 10, stk. 1, litra e), og artikel 10, stk. 2, i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at begrebet »politisk anskuelse« omfatter forsøg fra en ansøger om international beskyttelse som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra h) og i), på at forsvare sin personlige formue og sine økonomiske interesser ved hjælp af retsmidler mod ikke-statslige aktører, der handler ulovligt, såfremt disse aktører på grund af de forbindelser til den pågældende stat, som de har opnået gennem korrupsion, er i stand til at anvende denne stats repressive midler til skade for ansøgeren, for så vidt som disse forsøg af de aktører, der kan stå bag forfølgelse, opfattes som opposition eller modstand med hensyn til anliggender, der vedrører disse aktører, eller deres politik og/eller metoder.

Sagsomkostninger

- 41 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 10, stk. 1, litra e), og artikel 10, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse

skal fortolkes således, at

begrebet »politisk anskuelse« omfatter forsøg fra en ansøger om international beskyttelse som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra h) og i), på at forsvare sin personlige formue og sine økonomiske interesser ved hjælp af retsmidler mod ikke-statslige aktører, der handler ulovligt, såfremt disse aktører på grund af de forbindelser til den pågældende stat, som de har opnået gennem korrupsion, er i stand til at anvende denne stats repressive midler til skade for ansøgeren, for så vidt som disse forsøg af de aktører, der kan stå bag forfølgelse, opfattes som opposition eller modstand med hensyn til anliggender, der vedrører disse aktører, eller deres politik og/eller metoder.

Underskrifter